

Työvoimakustannustutkimus 2012

Tehdyn työtunnin kustannus työnantajalle 31,4 euroa vuonna 2012

Työvoimakustannukset olivat Tilastokeskuksen työvoimakustannustutkimuksen ennakkotietojen mukaan keskimäärin 31,4 euroa tehtyä työtuntia kohden vuonna 2012. Palkkakustannukset muodostivat 76,6 prosenttia, sosiaaliturvan kustannukset 21,1 prosenttia ja muut kustannukset 2,3 prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista.

Suurimmat tehdyn työtunnin kustannukset olivat valtiolla, 37,5 euroa ja yksityisen sektorin teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla, 34,1 euroa. Pienimmät kustannukset olivat kuntasektorilla, 28,9 euroa. Suurimman osan työvoimakustannuksista muodostavat palkkakustannukset, jotka ovat sektorista riippuen 75,0–77,6 prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista.

Työvoimakustannukset on saatu, kun työnantajan palkkakustannuksista, sosiaaliturvan kustannuksista ja muista työvoimakustannuksista on vähennetty työnantajan saamat kustannusten korvaukset (sairausajan palkkojen palautukset, työterveyshuollon korvaukset ja työllistämistuki). Kustannukset suhteutetaan tehtyihin työtunteihin. Tehdyt työtunnit on laskettu vähentämällä säännöllisen työajan ja ylityöntien summasta poissaolot kuten vuosilomat ja sairauslomat.

Työvoimakustannukset vuonna 2012¹⁾

Sektori / toimiala	Työvoimakustannus, euroa/tehty työtunti
Kaikki sektorit yhteensä	31,4
Yksityinen sektori yhteensä	31,9
- teollisuus ja rakentaminen	34,1
- palvelut	30,6
Kuntasektori	28,9
Valtio	37,5

1) ennakkotieto

Tehtyjen työtuntien määrä henkilötyövuotta kohti on julkisella sektorilla yksityistä sektoria pienempi. Tämä johtuu pääosin julkisen sektorin yksityistä sektoria pidemmistä vuosilomista. Työtuntien pienempi määrä kasvattaa julkisen sektorin tehtyä tuntia kohti laskettua kustannusta yksityiseen sektoriin verrattuna. Yksityisellä sektorilla teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla (B-F) kustannustaso on keskimäärin palvelusektoria (G-S) huomattavasti korkeampi. Kustannusero johtuu teollisuuden palvelualoja korkeammasta palkkatasosta.

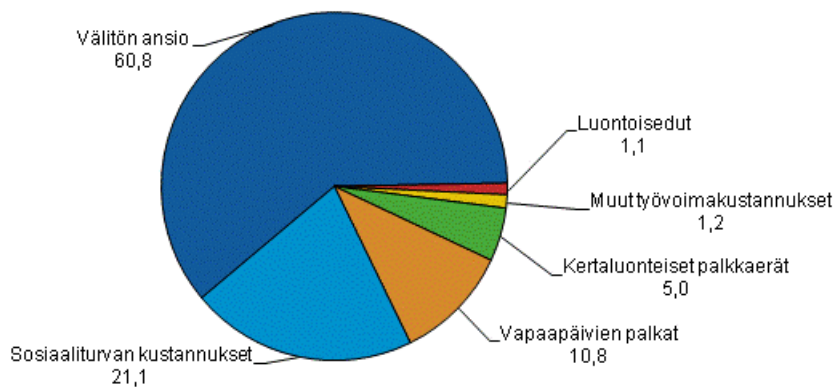
Työvoimakustannuksista 21,1 prosenttia on sosiaaliturvan kustannuksia

Sosiaaliturvan kustannukset muodostavat huomattavan erän kaikista työvoimakustannuksista - 21,1 prosenttia. Sosiaaliturvan kustannuksiin luetaan mukaan sekä varsinaisen sosiaaliturvan kustannukset, että tapauskohtaisen sosiaaliturvan kustannukset. Varsinaisen sosiaaliturvan kustannuksia ovat työnantajan lakisääteiset ja sopimusvaraiset sosiaalivakuutusmaksut, kuten työeläkemaksut, työttömyysvakuutusmaksut ja lisäeläkemaksut. Tapauskohtaisen sosiaaliturvan kustannuksia ovat sairausajan palkat, lapsen syntymään ja hoitoon liittyvät palkat, työterveyshuollon kustannukset sekä työsuhteen päättymisestä johtuvat korvaukset.

Varsinaisen sosiaaliturvan kustannukset muodostavat 19,0 prosenttia kokonaiskustannuksista. Sosiaaliturvan kustannukset ovat korkeimmat kuntasektorilla, jossa etenkin työeläkemaksut ovat muita sektoreita suuremmat.

Suurimman osan työvoimakustannuksista muodostavat palkkakustannukset, jotka voidaan eritellä välittömään ansioon, vapaapäivien palkkoihin ja kertaluonteisiin palkkaeriin. Välittömän ansion eli tehdyltä työajalta maksetun palkan osuus työvoimakustannuksista oli 60,8 prosenttia. Vapaapäivien palkat muodostavat kokonaiskustannuksista 10,8 prosenttia. Kertaluonteisten erien osuus kokonaiskustannuksista oli 5,0 prosenttia. Kertaluonteisiin palkkaeriin kuuluvat tulospalkkiot, lomarahat, palvelusvuosikorvaukset ym. korvaukset. Niiden osuus oli yksityisellä sektorilla julkista sektoria korkeampi suurempien tulospalkkioiden vuoksi.

Työvoimakustannusten rakenne vuonna 2012*, sektorit yhteensä, prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista

*ennakkotieto

Työvoimakustannuksiin sisältyy palkkojen ja sosiaalikulujen lisäksi muita työvoimakustannuseriä, kuten työpaikkakoulutuksen kustannukset, työ- ja suojavaatekustannukset sekä rekrytointikustannukset. Nämä kustannuserät muodostavat runsaan prosentin kaikista työvoimakustannuksista.

Työvoimakustannustilaston luvuissa ei ole mukana alkutuotantoa eikä alle kymmenen työntekijän yrityksiä.

Tämän julkistuksen tiedot ovat ennakkollisia. Työvoimakustannustutkimuksen lopulliset tiedot julkaistaan 26.9.2014.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työvoimakustannusten rakenne sektoreittain vuonna 2012, prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista4

Laatuseloste.....5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työvoimakustannusten rakenne sektoreittain vuonna 2012, prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista ¹⁾

Kustannuserä	Sektorit yhteensä	Yksityinen sektori, teollisuus ja rakentaminen	Yksityinen sektori, palvelut	Kuntasektori	Valtio
Välitön ansio	60,8	60,8	61,3	60,0	60,2
Kertaluontoiset palkkaerät	5,0	6,1	5,1	3,9	3,5
Vapaapäivien palkat	10,8	10,2	10,6	11,2	13,9
Luontaisedut	1,1	1,1	1,6	0,3	0,2
Sosiaaliturvan kustannukset	21,1	20,4	20,0	23,8	20,8
–varsinaisen sosiaaliturvan kustannukset	19,0	18,3	18,0	21,9	18,2
–tapauskohtaisen sosiaaliturvan kustannukset	2,1	2,1	2,0	1,9	2,6
Työpaikkakoulutus ja muut työvoimakustannukset	1,2	1,4	1,4	0,8	1,4
Kokonaistyövoimakustannukset	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Ennakkotieto. Työvoimakustannukset on saatu, kun työnantajan palkkakustannuksista, sosiaaliturvan kustannuksista ja muista työvoimakustannuksista on vähennetty työnantajan saamat kustannusten korvaukset.

Laatuseloste

1 Tilastotietojen relevanssi

Työvoimakustannustilasto on osa EU:n ja sen tilastoviraston Eurostatin tutkimusohjelmaa. Tilastosta on säädetty EU:n asetuksella 530/99. Tilasto valmistuu joka neljäs vuosi. Se sisältää alkutuotantoa (TOL A) ja kotitaloustyönantajia sekä kansainvälisiä järjestöjä (TOL 97-99) lukuun ottamatta tiedot kaikkien toimialojen työvoimakustannuksista, niiden rakenteesta ja tasosta. Tilasto ilmestyi ensimmäisen kerran vuoden 1996 työvoimakustannuksista ja käsitti tuolloin vain osan toimialoista. Vuotta 2008 koskevasta tilastosta lähtien ovat mukana olleet kaikki sektorit eli yksityisten, vähintään kymmenen työntekijän yritysten lisäksi kuntasektori ja valtio.

Käsitteet

Työvoimakustannusten käsitteet ja rakenteiden esittämistapa eivät ole täysin yksiselitteisiä. Tämä voi vaikeuttaa yhdenmukaisten vertailujen tekemistä toimialojen kesken. Lisäksi lainsäädännön ja sopimusten muutokset tai yritys- ja toimialakohtaiset palkan kirjaamis- ja maksukäytäntöjen muutokset voivat vaikeuttaa työvoimakustannuserien suhteiden vertailua eri vuosina.

Työvoimakustannuksia voidaan palkan osalta tarkastella työntekijän ja työnantajan kannalta. Työntekijän kannalta kyse on hänelle maksetusta palkkasummasta. Työnantajan kannalta palkkakustannus eroaa hieman työntekijän saamasta palkkasummasta, sillä työnantaja voi saada kustannusten korvauksia (esimerkiksi sairausajan palkkojen palautuksia), joiden ansiosta palkkakustannukset ovat pienemmät kuin varsinaisen palkka. Työvoimakustannustutkimuksessa käytetään ns. kassavirtaperiaatetta eli tiedot koskevat ko. vuonna saatuja palautuksia ja maksettuja kustannuksia.

Työvoimakustannustarkastelussa kokonaistyövoimakustannukset on jaettu kolmeen osaan, joita ovat em. palkkakustannusten lisäksi sosiaaliturvan kustannukset ja muut työvoimakustannukset. Kun kustannusten korvauksiksi laskettavat sairaus- ja perhevapaiden palkkojen palautukset ja työterveyshuollon korvaukset sekä työllistämistuki on vähennetty kokonaistyövoimakustannuksista, on saatu lopulliset työvoimakustannukset, joita verrataan tehtyihin työtunteihin tai joihin suhteutetaan eri työvoimakustannuseriä.

Tilastokeskus käyttää Euroopan unionin työvoimakustannustutkimusta koskevan asetuksen ja Euroopan unionin keskustilastoviraston Eurostatin käyttämien taulukoiden mukaisia käsitteitä. Välitön ansio vastaa käsitettä tehdyn työajan palkka, mutta palkkakustannuksiksi EU laskee mukaan myös luontoisetuudet sekä erilaiset alennetut yritystuotteet ja muut yritysten myöntämät tai tukemat henkilöstöetuudet. Sen sijaan sairausajan palkat eivät ole palkkakustannuksissa, vaan osa sosiaaliturvan kustannuksia. Koulutusajan palkat puolestaan sisältyvät välittömään ansioon.

Tässä tilastossa on taulukoiden rakenteessa seurattu edellä mainittua EU:n mallia muun muassa eri maiden kesken tehtävien rakennevertailujen helpottamiseksi.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Työvoimakustannustilasto on useista Tilastokeskuksen tilastoista ja muiden laitosten lähdeaineistoista johdettu tilasto. Tilasto kattaa kaikki yli yhdeksän työntekijän yritykset, valtion budjettitalouteen kuuluvat työnantajavirastot sekä kaikki kunnat ja kuntayhtymät.

Pääosa tilaston palkkakustannustiedoista on vuonna 2012 saatu neljännesvuosittaisen työvoimakustannusindeksin yritysakohtaisista ja kuntasektorin kunta- ja toimialakohtaisista tiedoista. Yrityskohtaisia tietoja on täydennetty palkkarakennetilaston aineistolla, josta on saatu tiedot alle 20/30 palkansaajan yrityksistä, sekä täydennystietoa työvoimakustannusindeksin aineiston yli 20/30 palkansaajan yritysten tietoihin. Kaikki valtiosektoria koskevat tiedot on saatu Valtiokonttorin ylläpitämään TAHTI-rekisteriin perustuvasta aineistosta.

Tieto yritysten palkansaajien työpanoksesta perustuu työvoimakustannusindeksin yrityskohtaisiin tietoihin, sekä työvoimatutkimuksen ja palkkarakennetilaston yksilökohtaisiin tietoihin. Työpanostiedon laskentamenetelmässä olennainen osa on työvoimatutkimuksen tiedoista muodostettu työajan rakennetta (tehtyjen tuntien ja poissaolojen keskinäiset osuudet) koskeva mallinnus, jonka tiedot on yhdistetty palkkarakennetilaston yksilökohtaisiin tietoihin.

Muut kuin palkkasummaan ja työpanokseen liittyvät tiedot on saatu muista Tilastokeskuksen aineistoista ja hallinnollisista rekistereistä. Näitä tietoja ovat sosiaalivakuutuskustannukset, työterveyshuollon kustannukset, työnantajien saamat sairauspäivärahat ja muut korvaukset sekä yritysten koulutuskustannukset.

Yksityisen sektorin tiedot korotetaan perusjoukon tasolle käyttämällä Tilastokeskuksen yritysrekisteristä muodostettua tutkimuskehikkoa. Kadon vaikutus oikaistaan korjauskertoimella. Korjauskerroin määritellään ositteittain aineiston palkkasumman ja kehikon palkkasumman suhteen käänteislukuna. Ositteet muodostetaan yritysaineistolle toimialan 2-numerotasosta ja kolmesta kokoluokasta. Kuntasektorilla ositteet muodostetaan yli 50 000 asukkaan kunnista, muista kunnista ja kuntayhtymistä toimialoittain. Kuntayhtymistä on mukana koulutuksen sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden alojen kuntayhtymiä.

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Työvoimakustannustilaston tietosisältö ja tuotantomenetelmät vastaavat Euroopan unionin asettamia vaatimuksia. Tietosisällöstä on säädetty EU:n antamilla asetuksilla. Tilaston teosta on laadittava Eurostatille raportti. Työvoimakustannustilaston laatua seurataan myös siten, että tietoja verrataan työvoimakustannusindeksin avulla saatuihin muutoslukuihin ja kansantalouden tilinpidon tietoihin.

Työvoimakustannustilastoissa kerätään tietoa kustannusten rakenteesta ja tasosta. Tason mittausta varten olennaista on selvittää työpanos eli tehtyjen työtuntien määrä henkilötyövuotta kohden. Tehtyjen tuntien määrä perustuu yritysten ja kuntien sekä kuntayhtymien ilmoittamiin tuntimääriin sekä yksityisen sektorin osalta työvoimatilastoon ja palkkarakennetilastoon perustuvaan työajankäytön mallinnukseen. Ilmoitettuihin tuntimääriin ja työajankäytön mallinnukseen liittyy epävarmuutta, joka vaikuttaa tehdyn työtunnin kustannustasoon.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Työvoimakustannustilaston tiedoista osa kerätään tutkimusvuoden ja sitä seuraavan alkuvuoden aikana neljännesvuosittaisella työvoimakustannusindeksikyselyllä. Rekisteritiedot saadaan noin runsaan vuoden kuluessa tutkimusvuodesta.

Kaikkia kustannuseriä ei olla saatu vuotta 2012 koskien, vaan ne on arvioitu aikaisempien vuosien tiedon mukaisena. Koulutuskustannukset ovat yksityisellä sektorilla vuodelta 2010. Työ- ja suojavaatekustannukset, rekrytointikustannukset sekä muut pienet muihin työvoimakustannuksiin kuuluvat erät ovat vuoden 2008 tason mukaisia. Samoin osa kertaeristä on arvioitu vuoden 2008 tiedustelun mukaisina.

EU:n säädöksen mukaan tiedot on toimitettava Eurostatille 18 kuukauden kuluessa tutkimusvuoden päättymisestä. Ennakolliset kansalliset tulokset julkaistaan samoihin aikoihin. Eurostat julkaisee eri maita koskevia yhteenvedotietoja noin kahden vuoden kuluttua tutkimusvuoden päättymisestä.

Tilastotietojen viive johtuu kerättävien tietojen käsittelystä ja hallinnollisista rekistereistä saatavien tietojen aikataulusta. Useat tutkimusvuotta koskevat yritys- tai kuntakohtaiset tiedot ovat saatavissa vasta vuoden kuluttua sen päättymisestä.

Tämän julkistuksen tiedot ovat ennakkollisia. Lopulliset tiedot julkaistaan 26.9.2014

5 Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Työvoimakustannustilaston tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen maksuttomilla internet -sivuilla.

6 Tietojen vertailukelpoisuus

Työvoimakustannustilasto tehdään EU:n määrittelemiä käsitteitä ja luokituksia noudattaen. Siten tiedot ovat kansainvälisesti vertailtavissa aina vuodesta 1996 lähtien. Maiden välillä tilaston tuotannossa ja menetelmissä ilmenevät erot vaikeuttavat kuitenkin vertailua.

Suomen osalta tilaston tuotantomenetelmä muuttui merkittävästi vuonna 2012, jolloin ensimmäisen kerran tilasto pohjautuu työvoimakustannusindeksin kyselyyn, muihin Tilastokeskuksen tilastoihin ja hallinnollisiin rekistereihin. Aiempien vuosien tilastot perustuvat suoralla yrityskyselyllä saatuihin tietoihin.

Tuotantomenetelmän muutos vaikeuttaa vertailuja aiempien vuosien tietoihin. Kaikkia kustannuseriä ei saada kansalliseen käyttöön enää niin tarkasti kuin yrityskyselyllä tehdyissä aikaisemmissa tutkimuksissa.

Vuoden 2012 tilastossa optiot sisältyvät työvoimakustannuksiin toisin kuin aiempina vuosina.

Työpanoksen mittaamisen muuttuminen on vertailujen mukaan hieman pienentänyt tehtyjen työtuntien määrää, mikä on puolestaan kohottanut työvoimakustannusten tasoa vuodesta 2008. Toimialoittain vertailuongelmia voi olla eri vuosien kesken erityisesti palvelualoilla, jossa yrityskohtainen tehtyjen työtuntien määrä perustuu teollisuusaloja useammin työajankäytön mallinnuksella saatuun työtuntien arvioon, joka on laskettu yritysten ilmoittamien palkattujen työtuntien pohjalta.

Työvoimakustannustilaston Eurostatille lähetettävät toimialoittaiset tiedot sisältävät yksityisen sektorin, valtio- ja kuntasektorin. Kansallisessa julkaisussa tiedot on eroteltu sektoreittain, kun taas Eurostat ei erittele sektorikohtaisia tietoja omissa julkaisuissaan.

7 Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Työvoimakustannustilasto ja työvoimakustannusindeksi perustuvat samoihin käsitteisiin ja määritelmiin. Vuodesta 2008 lähtien työvoimakustannusindeksin ja työvoimakustannustilaston otokset on koordinoitu siten, että indeksin otos muodostaa pääosan työvoimakustannustilaston otoksesta.

Lisätietoja

Hanna Jokimäki 029 551 3667

Pentti Jonninen 029 551 3581

Vastaava tilastojohtaja:

Hannele Orjala

tvk@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työvoimakustannustutkimus 2012. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-3261 (pdf)